

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/21/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118208177
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118208177.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Viery Zolákovej a JUDr. Mareka Kohúta v sporovej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: L. Y., V.. XX.XX.XXXX, P. I. XX, Y., o zaplatenie 2.084,01 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 10Csp/142/2018-64 z 13.12.2018 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby, vo výroku o splatnosti pohľadávky a vo výroku o náhrade trov konania.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 2.084,01 eura, kapitalizovaný úrok vo výške 91,39 eura, kapitalizovaný úrok vo výške 1,23 eura a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z istiny 2.084,01 eura od 23.6.2018 do zaplatenia, a to všetko v pravidelných mesačných splátkach vo výške 100 eur splatných vždy k 20. dňu príslušného kalendárneho mesiaca k rukám žalobcu, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku, a to pod hrozbou straty výhody splátok.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 94 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca a žalovaný uzatvorili dňa 4.1.2017 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalobcom žalovanému vo výške 2.300 Eur. Zo zmluvy je zrejmé, že žalovaný sa zaviazal zaplatiť celkovú čiastku vo výške 3.817,72 Eur a to v 96-ich anuitných splátkach po 38,57 Eura, ktorých splatnosť nastala k 20. dňu toho ktorého kalendárneho mesiaca, počnúc 20.01.2017. RPMN bola v zmluve uvedená ako 15,4 %, ročná úroková sadzba 12,9 % a priemerná hodnota RPMN 13,89 %. Termín konečnej splatnosti bol určený na deň 20.12.2024. Poplatok za poskytnutie úveru predstavoval sumu 115 Eur. V zmysle bodu 1.1 predmetnej zmluvy sa banka zaviazala poskytnúť žalovanému peňažné prostriedky za podmienok uvedených v zmluve, v Obchodných podmienkach pre úvery občanom a vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť. Podľa bodu 1.3 zmluvy neoddeliteľnou súčasťou zmluvy je Príloha k zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorá bližšie špecifikuje výšku a termíny splátok istiny úveru a výšku a termíny splátok úrokov úveru. V bode 8.12 Všeobecných obchodných podmienok je upravená možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v prípade, ak sa klient dostane do omeškania s plnením svojich peňažných alebo nepeňažných povinností, alebo ak

porušuje zmluvu čo i len nepodstatným spôsobom. Z prehľadu splácania mal súd za preukázané, že žalovaný do 09.04.2018 uhradil splátkami 539,98 Eur, z čoho na úrok bola započítaná suma 323,99 Eur a na istinu suma 215,99 Eur.

3. Na takto zistený skutkový stav súd aplikoval ustanovenia § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1, § 52 ods. 1-4, § 54 ods. 1-2, § 53 ods. 9, § 517 ods. 1- 2, § 565 Občianskeho zákonníka, § 497 a § 502 Obchodného zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. a dospel k záveru, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorá obsahovala všetky povinné náležitosti podľa § 9 ods.2. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k právnomu záveru, že žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie sumy 2084,01 Eur titulom istiny je dôvodný, nakoľko žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 2300,- Eur, z ktorého žalovaný uhradil žalobcovi na istinu sumu 215,99 Eur. Súd priznal žalobcovi aj nárok na kapitalizovaný zmluvný úrok z istiny vo výške 91,39 Eur (žalobcovi do dňa zosplatnenia úveru, t.j. do 22.6.2018 vznikol nárok na zaplatenie sumy 415,38 Eur titulom zmluvného úroku, na ktorý bola započítaná suma 323,99 Eur, ktorú žalovaný zaplatil) ako aj kapitalizovaný úrok z omeškania vyčíslený ku dňu zosplatnenia vo výške 1,23 Eur (žalobcovi do dňa zosplatnenia úveru, t.j. do 22.6.2018 vznikol nárok na zaplatenie sumy 1,47 Eur titulom úroku z omeškania jednotlivých mesačných splátok úveru, na ktorý bola započítaná suma 0,24 Eur, ktorú žalovaný zaplatil). Súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania zo sumy 2084,01 Eur od 23.6.2018 (t.j. dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru) do zaplatenia, keďže sa žalovaný dostal do omeškania s platením svojej pohľadávky voči žalobcovi.

4. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania zo sumy 91,39 Eur, keďže táto suma predstavuje kapitalizovaný úrok z úveru, teda súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákazom anatocizmu (zákazom priznávania príslušenstva pohľadávky z príslušenstva pohľadávky), pričom v súvislosti s uvedeným poukázal na rozhodnutia Veľkého senátu obchodného kolégia NSČR zo dňa 24.03.2004 pod sp. zn. Odo 101/2002, rozhodnutie NSČR sp. zn. 29Odo 689/2006, sp. zn. 31Cdo 2036/2009, sp. zn. 35Odo 101/2002, ako aj uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. ÚS 1893/08 zo dňa 13.11.2008.

5. Súd nepriznal žalobcovi ani úrok z úveru vo výške 12,90 % ročne zo sumy nesplatennej istiny 2084,01 Eur od 23.6.2018 do zaplatenia z dôvodu, že zo samotnej podstaty zmluvného úroku vyplýva, že tento je odplatom za používanie finančných prostriedkov, ktoré sa dlžníkovi poskytujú do doby splatnosti, preto po vyhlásení splatnosti úveru veriteľovi už neprislúchajú zmluvné úroky, ale len úroky z omeškania. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30.6.2015, sp.zn. 6Co/190/2014.

6. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorých priznal úspešnejšiemu žalobcovi (úspech v rozsahu 97%) nárok na náhradu trov konania v rozsahu 94 % proti žalovanému, ktorý vo veci mal úspech len v rozsahu 3%.

7. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca, a to proti výroku, ktorým bola žaloba čiastočne zamietnutá, v časti o priznaní plnenia v splátkach a voči výroku o trovách konania, pričom navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobe vyhovel aj v prevyšujúcej časti a zaviazal žalovaného na plnenie v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. K zmluvnému úroku žalobca uviedol, že tento trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. V uvedenom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré má charakter dispozitívnej právnej normy, teda strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky dojednať v zmluve aj odchyľne. Teda tvrdenie súdu, že po zosplatnení úveru veriteľovi neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky nemá oporu v právnych predpisoch. Z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodit', že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. Obsahom záväzku dlžníka nie je len vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré

je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka a samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje.

8. K ustanoveniu § 506 Obchodného zákonníka žalobca uviedol, že toto ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. Toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, táto situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, a preto má dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Žalobca namietal, že veriteľ až do reálneho vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov nemá skutočnú možnosť disponovať s týmito prostriedkami a stráca zisk. Možnosť disponovať peňažnými prostriedkami žalobca nemá až do momentu ich vrátenia, nie len do momentu splatnosti úveru. Bolo by nelogické a v rozpore s dobrými mravmi požadovať od dlžníka, ktorý neplní svoje zmluvné a zákonné povinnosti menej, ako od toho, kto ich splní v súlade so zmluvou o úvere alebo so zákonom, hoci v oboch prípadoch ide o nevrátené peňažné prostriedky. Úroky za úver predstavujú odmenu za užívanie istiny a nie sú súčasťou sankčného mechanizmu.

9. Žalobca poukázal na tú skutočnosť, že v pôvodnom návrhu zákona prijatého pod č. 106/2014 Z.z. z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník, bolo navrhované ustanovenie, podľa ktorého (v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) úroky za poskytnutie finančných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565, t.j. do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Takáto zmena však legislatívne nikdy nebola prijatá, z čoho vyplýva, že zákonodarca nemal v úmysle obmedziť úroky z úveru len do momentu zosplatenia úveru.

10. Taktiež poukázal na znenie § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré rozlišuje medzi najvyššou prípustnou výškou odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov a najvyššou prípustnou sankciou za omeškanie. Jedná sa o dva rozdielne inštitúty tvorené rozdielnymi zložkami. Dohodnutý úrok za poskytnutie peňažných prostriedkov je odplátou za ich poskytnutie, nie sankciou, preto na posudzovanie tohto úroku nie je možné uplatniť ustanovenie § 3a tohto nariadenia. Z nariadenia taktiež nevyplýva, že by sa pri posudzovaní najvyššej prípustnej výšky sankcie za omeškanie mala zohľadňovať aj výška dohodnutého úroku.

11. Čo sa týka úrokov z omeškania, k týmto žalobca uviedol, že ich treba vnímať ako sankciu za omeškanie sa dlžníka s plnením celého nároku veriteľa, teda požičanej istiny a aj zmluvných úrokov, nakoľko do omeškania sa dlžník dostane, ak neplní riadne a včas. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/19/2017-103 zo dňa 29.11.2017, v ktorom súd konštatoval, že „v prípade úrokov z omeškania nejde o neprípustné úroky z úrokov. Úroky z úveru predstavujú cenu požičaných peňazí, ktorú je dlžník povinný zaplatiť spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky tak, ako to vyplýva aj z úpravy § 497 Obchodného zákonníka. Pokiaľ dlžník mešká s úhradou úroku, má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov z úveru. Je potrebné rozlišovať úroky z úveru ako zmluvne dohodnutú cenu peňazí a úroky z omeškania ako sankciu za meškanie s úhradou záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy. Súd prvej inštancie citoval v odôvodnení svojho rozsudku aj § 506 Obchodného zákonníka upravujúci právo veriteľa pri omeškaní dlžníka odstúpiť od zmluvy a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu aj s úrokmi. Ak je dlžník v omeškaní so splatením peňažného záväzku je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania, pričom súčasťou sumy vyplývajúcej z úverovej zmluvy, ktorú má dlžník vrátiť je nielen istina úveru, ale aj dohodnuté úroky. Ako už odvolací súd uviedol, nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie v tom, že úver uzavretý v tomto prípade je potrebné považovať za úver bezúročný a bez poplatkov.“ Taktiež citoval aj rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č.k. 25Co/219/2017-104 z 13.12.2017, z ktorého vyplýva: „Je nesporné, že úrok z úveru tvorí súčasť istiny a bol splatný dňom vyhlásenia predčasnej splatnosti celej dlžnej sumy titulom úveru. Úrok z úveru, ktorý bol dohodnutý v zmluve a bol dohodnutý platne, tvorí jednoznačne súčasť istiny, jej príslušenstvo podľa §121 Občianskeho zákonníka. Úroky zo zmluvy o úvere predstavujú odplatu za peňažné prostriedky, ktoré boli dlžníkovi na požiadanie poskytnuté podľa zmluvy o úvere a boli v zmluve riadne dohodnuté. Úroky sú splatné v dohodnutej dobe, inak spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky. Za tejto situácie potom, ak došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti

úveru, stala sa splatnou ku dňu vyhlásenia tejto splatnosti nielen istina, ale aj kapitalizované úroky z úveru. V prípade, ak ich žalovaný dlžník neuhradí, dostáva sa aj s touto sumou do omeškania, v dôsledku čoho postihuje dlžníka sankcia za nedodržanú lehotu splatnosti v podobe úrokov z omeškania. V prípade, ak veriteľ tieto úroky z omeškania si uplatní v zákonnej výške, má na ich zaplatenie nárok.“

12. K priznaniu plnenia v splátkach žalobca uviedol, že súd priznal plnenie v splátkach po 100,- Eur mesačne napriek tomu, že nedostatočne zistil skutkový stav týkajúci sa možností žalovaného uhradiť dlžnú pohľadávku, keďže súd sa vôbec nezaberal majetkovými pomermi žalovaného a svoje zistenia obmedzil výlučne na tvrdenie žalovaného o jeho finančnej situácii, pričom na preukázanie týchto skutočností nevykonal žiadne dokazovanie. Žalobca uviedol, že oprávnenie súdu priznať plnenie v splátkach predstavuje výnimočné oprávnenie a každá takáto výnimka sa považuje za osobitnú výhodu dlžníka. S poukazom na rozsudok NSSR sp.zn. 7Cdo/116/2012 z 18.3.2013 uviedol, že hľadiskami pre úvahu súdu, či sa má žalovanému priznať výhoda splátok, budú najmä osobné a majetkové pomery strán, výška priznaného plnenia, schopnosť žalovaného v konaní, prejavená snaha o plnenie záväzku žalovaným, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania, doba po ktorú by došlo k zaplateniu dlžnej sumy s tým, aby nepredstavovala neúmerné zvýhodnenie dlžníka na úkor veriteľa.

13. K napadnutému výroku o trovách konania žalobca uviedol, že súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 94%, keďže pri stanovení úspechu prihliadal nielen na úspech v časti istiny ale aj v časti príslušenstva. Mal za to, že súd mal procesný úspech posúdiť iba vzhľadom na prisúdenú istinu, nakoľko žaloba bola zamietnutá iba v časti priznania nároku na úroky, ktoré sú príslušenstvom pohľadávky, teda znášajú osud hlavnej veci, preto ak sú uplatnené spolu s istinou, netvorí osobitný predmet konania a nejde ani o spojenie dvoch samostatných vecí.

14. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

15. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

16. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

17. Nakoľko žalobca napadol rozsudok len v rozsahu zamietnutej časti, v časti o určení lehoty na plnenie a vo výroku o trovách konania, odvolací súd nemohol podrobiť súdnemu prieskumu prvý výrok rozsudku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť uhradiť žalobcovi istinu vo výške 2084,01 Eur, kapitalizovaný úrok z úveru 91,39 Eur a kapitalizovaný úrok z omeškania vo výške 1,23 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatenej istiny 2084,01 Eur od 23.06.2018 do zaplatenia.

18. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

19. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu za vecne správny. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku dopĺňa nasledovné.

20. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

21. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona je dlžník povinný platiť úroky v najvyššej prípustnej výške.

22. Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

23. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným došlo dňa 4.1.2017 k uzatvoreniu úverovej zmluvy č. 371161, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému peňažné prostriedky vo výške 2300,- Eur, ktoré sa žalovaný zaviazal splácať v 96 mesačných splátkach vo výške 38,57 Eur. Z dôvodu, že žalovaný úver riadne a včas nesplácal, žalobca listom zo dňa 22.6.2018 vyhlásil zosplatnenie celého úveru (č. l. 30).

24. Je nepochybné, že vyššie uvedená úverová zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným, je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný je spotrebiteľ, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie správne ustálil, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

25. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený.

26. Spoločným znakom tejto úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je zásada, podľa ktorej nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky.

27. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu.

28. Pokiaľ ide o jednotlivé nároky uplatňované žalobcom v tomto konaní, ktoré boli rozsudkom súdu prvej inštancie zamietnuté, treba konštatovať, že pokiaľ ide o úrok z úveru, ktorý si žalobca uplatňoval vo výške 12,90 % ročne z nezaplatenej istiny 2084,01 Eur po zosplatnení úveru, súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobu v tejto časti zamietol.

29. Je nevyhnutné poznamenať, že úver je odplatným právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a taktiež možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstavy poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru)

má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zdržiavanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Niet však zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania.

30. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, že nemožno s úspechom uplatňovať úroky z úveru (tzv. zmluvné úroky) po zosplatnení samotného úveru. Uvedené vyplýva jednak z judikatúry Ústavného súdu SR ako aj Najvyššieho súdu SR, o ktorú sa súd prvej inštancie oprel (IV.ÚS 476/2012 a 4Obo/143/98). Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov (zmluvné úroky, úroky z úveru) patria len do splatnosti dlhu, nakoľko po jeho splatnosti má veriteľ právo na úroky z omeškania, pričom nie je únosné a to aj z pohľadu ochrany spotrebiteľa, aby tento bol zaťažovaný dvojnásobnou úrokovou záťažou. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi v neprospech spotrebiteľa. Vzhľadom na uvedené, je nevyhnutné konštatovať, že pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný, potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru.

31. Po mimoriadnom zosplatnení úveru nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem na skorom vrátení peňažných prostriedkov a právny poriadok mu poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená zosplatnenej pohľadávky (úveru). Vzhľadom na uvedené je nevyhnutné konštatovať, že ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

32. Odvolací súd konštatuje, že ak by pripustil možnosť veriteľa požadovať úroky z úveru aj po jeho zosplatnení, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov.

33. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom, v zmysle ktorého s jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. (obdobné právne posúdenie vecí je vyslovené v rozhodnutiach Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20Co/107/2017 z 27.3.2018, sp.zn. 6 Cdo/190/2014 z 30.6.2015, sp.zn. 1Co/49/2018 z 13.9.2018, sp.zn. 21Co/145/2017 z 27.3.2018 a iné).

34. Vzhľadom na uvedené je nevyhnutné konštatovať, že v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.. Ak by sa veriteľ domáhal odplatných plnení na základe zmluvných dojednaní medzi stranami sporu aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

35. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie správne vec právne posúdil, keď žalobcovi nepriznal nárok na zaplatenie úroku z úveru po 23.6.2018, t.j. po zosplatnení úveru.

36. Čo sa týka nepriznania úroku z omeškania zo sumy kapitalizovaného úroku z úveru vo výške 91,39 Eur, aj v uvedenom rozsahu sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie. V

súvislosti s tým uvádza, že zákon umožňuje veriteľom na určitú dobu (do splatnosti) poskytnúť dlžníkovi úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky, avšak tieto dlžník platí len do splatnosti úveru. Po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a to len z nezaplatených úrokov a nie úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (t.j. úroky z omeškania z dojednaných úrokov), potom veriteľ nemá právo a ani Občiansky, či Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Inak povedané, oba právne predpisy nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania sa dlžníka s platením príslušenstva pohľadávky (zákaz anatocyzmu). Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, teda príslušenstvom samotného peňažného plnenia - istiny. Keďže v zmysle predmetnej právnej úpravy sa pohľadávkou rozumie plnenie hlavného peňažného záväzku, nárok na príslušenstvo z príslušenstva pohľadávky nevyplýva ani z dikcie ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

37. Odvolací súd sa stotožnil aj s odôvodnením výroku o splatnosti súdom priznanej pohľadávky. Podľa § 232 ods. 3 a 4 CSP je lehota na plnenie tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ak súd uloží povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné splátky a dávky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak, súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého dlhu.

38. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že zákon stanovuje trojdňovú lehotu na plnenie súdom uloženej povinnosti. Súd však môže určiť aj dlhšiu lehotu na plnenie uloženej povinnosti alebo môže určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonávať v splátkach. Pri úvahe o určení dlhšej lehoty na plnenie povinnosti alebo pri určení splátok súd vychádza najmä z konkrétnych okolností prípadu a osobných a majetkových pomerov strán sporu. V posudzovanej veci súd prvej inštancie vychádzal z pomerov žalovaného a umožnil mu priznanú sumu zaplatiť mesačných splátkach po 100 Eur. Z vyjadrenia žalovaného na pojednávaní vyplýva, že jeho príjem predstavuje 700,- Eur v čistom, z toho mesačné výdavky sú vo výške 500,- Eur, pričom len 220,- Eur predstavuje platba nájomného. Žalovaný má ešte jeden úver v spoločnosti R. P., ktorý mesačne spláca vo výške 173,-Eur.

39. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 151 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Keďže protistrana tvrdenia žalovaného nepoprela, tieto vzal súd prvej inštancie za nesporné a pri rozhodovaní vo veci samej z nich vychádzal. Odvolací súd považuje postup súdu prvej inštancie za správny a v súlade so zákonom. Len na potvrdenie správnosti odvolací súd uvádza, že vzhľadom na nevyhnutné výdavky na zabezpečenie základných životných potrieb žalovaného je nevyhnutné konštatovať, že mesačná splátka vo výške 100,- Eur je primeraná a to s poukazom na žalovaným deklarované majetkové pomery. Odvolací súd poukazuje na to, že judikatúra súdov ustálila prípustnú lehotu na splatenie priznanej pohľadávky 3 rokov. Keďže žalovaný bol zaviazaný na splátku vo výške 100,- Eur, priznanú pohľadávku v uvedenej lehote uhradí, teda výška splátky je primeraná. Je treba ešte dodať, že súd prvej inštancie správne rozhodol o povinnosti žalovaného dlžnú sumu uhradiť v mesačných splátkach s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Ak teda žalovaný splátky nebude dodržiavať, stane sa zročným celý dlh a to už v prípade omeškania s plnením hoci len jednej splátky.

40. Čo sa týka výroku o trovách konania žalobca namietal, že súd pri posudzovaní pomeru úspechu, prihliadol aj na neúspech žalobcu v časti o zaplatenie príslušenstva. Žalobca mal za to, že súd prvej inštancie mal pri určení hodnoty sporu prihliadať iba na žalovanú istinu, nakoľko úroky a úroky z omeškania boli len príslušenstvom uplatnenej pohľadávky, na ktoré sa podľa žalobcu pri posudzovaní miery úspechu neprihliada.

41. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že pri určovaní hodnoty sporu má súd prihliadať iba na žalovanú istinu a nie aj na úroky, ktoré sú príslušenstvom pohľadávky. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Mcdo 1/2004 zo dňa 27.4.2004 sa venoval obdobnej problematike, pričom vyslovil právny názor, v zmysle ktorého neúspech žalobcu ohľadne príslušenstva žalovanej sumy nemôže byť bez ďalšieho prehliadaný.

42. „Súdna prax (napr. rozhodnutie uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 116/1967) už vyložila, ako treba chápať úspech žalobcu, ak predmetom konania boli viaceré samostatné nároky. Bol vyslovený právny názor, ktorého závery nie je dôvod spochybňovať ani v súčasnosti, že

úspech žalobcu v spore ohľadne niektorého nároku nemôže založiť právo na náhradu trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s ďalším nárokom, ak v tomto žalobca nebol úspešný (pomerované výrokom rozhodnutia a žalobného petitu). Napriek tomu, že v prejednávanej veci žalobný petit nepozostával z dvoch samostatných nárokov (žalovanú pohľadávku a jej príslušenstvo za také nemožno považovať), má vyššie uvedený právny názor ten význam, že každý neúspech žalobcu ohľadne príslušenstva žalovanej sumy nemôže byť bez ďalšieho prehliadaný, resp. paušálne považovaný za neúspech v pomerne nepatrnej časti s následkami uvedenými v ustanovení § 142 ods. 3 O. s. p..“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Mcdo 1/2004 zo dňa 27.4.2004)

43. Ak teda žalobca v prejednávanej veci žalobný petit v časti úroku vo výške 12,90 %, úroku z omeškania vo výške 5 % formuloval tak, že jeho začiatok určil konkrétnym dátumom a koniec viazal na zaplatenie žalovanej sumy, nie je v rozpore s ustanovením § 217 ods. 1 CSP, aby súd prvej inštancie zistil predbežnú výšku príslušenstva k času svojho rozhodovania.

44. Odvolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené sa stotožňuje s názorom najvyššieho súdu vysloveného v uvedenom rozsudku a poukazuje na to, že úspech v konaní sa posudzuje podľa žalovaného petitu, pričom žalobca okrem istiny žiadal voči žalovanému priznať aj príslušenstvo pohľadávky, a teda v prípade, ak žalobca na žalobou uplatnené príslušenstvo nemá nárok, považuje sa žalobca v časti konania o zaplatenie zamietnutej časti petitu za neúspešného. Na základe uvedeného má súd za to, že súd prvej inštancie rozhodol vo výroku o náhrade trov konania správne.

45. Postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd v napadnutej časti, t.j. rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby, vo výroku o splatnosti pohľadávky a vo výroku o náhrade trov konania ako vecne správny potvrdil.

46. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalovaný ako sporová strana mal v odvolacom konaní plný úspech, teda má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

47. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).